

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์เกี่ยวกับการตาย และความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย ในกลุ่มอาชีพต่างๆ 4 กลุ่มได้แก่ นักศึกษาพยาบาล พยาบาล นิสิตนักศึกษา และครู จำนวนทั้งสิ้น 332 คน โดยใช้แบบวัดประสบการณ์เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบวัดประสบการณ์เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ก. แบบวัดประสบการณ์เกี่ยวกับการตาย เป็นแบบวัดความจำเกี่ยวกับเหตุการณ์เกี่ยวกับการตายที่ผู้ตอบได้ประสบมา จอห์น เอ เคนทอน และเวนส์ บี วิเซนเบเคอร์ ได้อธิบายถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการตายว่ามีโนภาพ (Concept) ใกล้เคียงมีติ เช่น เป็นประสบการณ์ที่ตัวเองต้องเผชิญกับความตาย-ความตายที่เกิดกับผู้อื่น, เป็นวัตถุวิสัย (Objective)-อัตตวิสัย (Subjective) คือ ความตายที่สามารถเห็นได้ เกิดขึ้นจริง กับความตายที่มองไม่เห็น เช่น ความตายในความคิดคำนึง, เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเรา-ไม่เกี่ยวข้องกับตัวเรา เช่น การตายของญาติ ของเพื่อนหรือของคนคุ้นเคย กับ การตายของคนแปลกหน้า, สามารถอธิบายได้-อธิบายไม่ได้ เช่น สาเหตุของการตายที่มีเหตุผลอธิบายและเข้าใจได้ กับสาเหตุการตายที่ไม่สามารถเข้าใจได้, การตายที่เกิดขึ้นทันทีทันใด-การตายที่ใช้ระยะเวลา และรู้กำหนดเวลาตาย-ไม่รู้กำหนดเวลาตาย¹ ข. แบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย เป็นแบบ

¹John A. Deton and Vance B. Wisenbaker, "Death Experience and Death Anxiety Among Nurses and Nursing Students," Nursing Research, 62.

วัดความรู้สึกเกี่ยวกับความพะวง ความไม่สบายใจ เกี่ยวกับเรื่องการตายที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง

การสร้างแบบวัดประสมการณ¹เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย ผู้วิจัยเริ่มด้วยการศึกษาเนื้อหาต่างๆเกี่ยวกับประสมการณ¹เกี่ยวกับการตาย และความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายจากนิตรสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และหนังสือ ทั้งที่เป็นของไทยและของต่างประเทศ ตลอดจนการสัมภาษณ์บุคคลและเรียบเรียงเป็นข้อๆ เพื่อใช้เป็นแบบวัดประสมการณ¹เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย สำหรับแบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายนี้มีข้อคำถาม 15 ข้อ พัฒนามาจากแบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายของเทมเพล (The Templer Death Anxiety Scale) ซึ่งได้ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว

แบบวัดประสมการณ¹เกี่ยวกับการตายเป็นการวัดความจำที่แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบที่ 1 เป็นคำถามที่มีข้อความให้เลือกตอบ 4 คำเลือก (Choices) จำนวน 6 ข้อ แบบที่ 2 เป็นคำถามที่มี 2 คำเลือก คือ เคย และไม่เคย จำนวน 20 ข้อ รวมจำนวนข้อทั้งหมดในแบบวัดประสมการณ¹เกี่ยวกับการตาย เท่ากับ 30 ข้อ แบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย เป็นแบบวัดที่มี 2 คำเลือก คือ ถ้าผู้ตอบมีความรู้สึกตรงกับข้อความใดให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อความนั้น ถ้าผู้ตอบมีความรู้สึกไม่ตรงกับข้อความใดให้เขียนเครื่องหมายผิด (X) หน้าข้อความนั้น จำนวน 34 ข้อ ทั้ง 34 ข้อนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 2 ประเภท คือ เป็นข้อคำถามที่มีความหมายในทางบวกซึ่งผู้ตอบต้องเขียนเครื่องหมายถูก 23 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่มีความหมายในทางลบซึ่งผู้ตอบจะต้องเขียนเครื่องหมายผิด 11 ข้อ

การหาความตรง (validity) ของแบบวัดประสมการณ¹เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย ผู้วิจัยหาความตรงของคำถามแต่ละข้อโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

¹Donald I. Templer, "The Construction and Validation of a Death Anxiety Scale," The Journal of General Psychology 82 (April 1970). 167.

ทางค่านศาสนา ปรัชญา จิตวิทยา และวิจัยการศึกษา จำนวน 8 ท่าน¹ เป็นผู้ตัดสินว่า คำถามแต่ละข้อนั้นใช้ได้หรือไม่ และครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ ควรเพิ่มเติมเนื้อหาใดบ้าง คำถามใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิตั้งแต่ 6 ท่านขึ้นไปยอมรับว่าใช้ได้ ผู้วิจัยจะนำคำถามนั้นมาใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

การให้คะแนนประสบการณ์เกี่ยวกับการตาย แบบคำถามที่มีข้อความให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก ให้คะแนนตามระดับความมากน้อยของประสบการณ์เกี่ยวกับการตาย คือ ถ้าผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่ 1 หรือตัวเลือก ก. ให้ 4 คะแนนซึ่งหมายความว่า ตัวเลือกที่ 1 หรือตัวเลือก ก. มีระดับประสบการณ์เกี่ยวกับการตายมากที่สุด และถ้าผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่ 2 หรือตัวเลือก ข. ให้ 3 คะแนนซึ่งหมายความว่า ตัวเลือกที่ 2 หรือตัวเลือก ข. มีระดับประสบการณ์เกี่ยวกับการตายรองลงมาจากตัวเลือกที่ 1 หรือตัวเลือก ก. ให้คะแนนเช่นนี้ตามลำดับจนครบ 4 ตัวเลือก และแบบคำถามที่มี 2 ตัวเลือก ให้คะแนนดังนี้ คือ ถ้าผู้ตอบเลือกตอบว่า เคยมีประสบการณ์กับข้อคำถามใด จะได้คะแนน 1 คะแนนต่อข้อคำถามหนึ่งๆ ถ้าผู้ตอบเลือกตอบว่าไม่เคยมีประสบการณ์กับข้อคำถามใด ข้อคำถามนั้นจะไม่ได้คะแนน สำหรับการให้คะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายนั้น ให้ดังนี้ คือ ถ้าผู้ตอบเขียนเครื่องหมายถูก หรือมีความรู้สึกตรงกับข้อคำถามที่มีความหมายในทางบวก และเขียนเครื่องหมายผิดหรือมีความรู้สึกไม่ตรงกับข้อคำถามที่มีความหมายในทางลบ จะได้คะแนน 1 คะแนนต่อข้อคำถามหนึ่งๆ แต่ถ้าผู้ตอบเขียนเครื่องหมายผิด หรือมีความรู้สึกไม่ตรงกับข้อคำถามที่มีความหมายในทางบวก และเขียนเครื่องหมายถูก หรือมีความรู้สึกตรงกับข้อคำถามที่มีความหมายในทางลบ ข้อคำถามนั้นจะไม่ได้คะแนน

การหาอำนาจจำแนก (Power of Discrimination) ของแบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย ผู้วิจัยได้นำแบบวัดประสบการณ์เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายที่ผู้ทรงคุณวุฒิตัดสินแล้วว่าใช้ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลและพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และครูโรงเรียนวัดค่าน จำนวนทั้งสิ้น 40 คน

¹ดูภาคผนวกในวิทยานิพนธ์เล่มนี้

จากนั้นจึงนำคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายที่ได้มาคำนวณหาค่าดัชนีอำนาจจำแนกโดยใช้เทคนิค 33%¹ ถ้าดัชนีอำนาจจำแนกของข้อคำถามใดมีค่า .20 ขึ้นไป ผู้วิจัยจะนำข้อคำถามนั้นไว้ในแบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบวัดประสพการณ์เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย ความเที่ยงของแบบวัดนี้ได้มาโดยวิธีหาความเที่ยงแบบสอบซ้ำ (Test-Retest Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบวัดประสพการณ์เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายไปทดลองใช้ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างชุดเดิม โดยเว้นระยะเวลาจากการทดลองใช้ครั้งแรก 2 สัปดาห์ จากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบวัดประสพการณ์เกี่ยวกับการตายค่าหนึ่ง และของแบบวัดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายอีกค่าหนึ่ง โดยใช้สูตรของเพียร์สันโปรดักต์-โมเมนต์² (Pearson's Product Moment Consistency) และนำคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายที่ได้จากการทดลองใช้ครั้งที่ 2 และจากการวิจัย มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงโดยใช้สูตร กูเดอร์ ริชาร์ดสัน 21³ (Kuder Richardson Formula 21)

¹William A. Mehrens and Robert L. Ebel, Principles of Educational and Psychological Measurement: A Book of Selected Readings, (Chicago: Rand Mc Nalley & Company, 1967), P.382.

²J. P. Guilford and Benjamin Fruchter, Fundamental Statistics in Psychology and Education, 5th ed. (New York: Mc Graw - Hill Book Company, 1973), P.85.

³Robert L. Thorndike, Educational Measurement, 2nd ed. (Washington D.C.: American Council of Education, 1971), P.66.

กลุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เฉพาะเพศหญิง ได้แก่ นักศึกษาพยาบาล พยาบาล นิสิตนักศึกษา และครู ซึ่งแต่ละกลุ่มตัวอย่างประชากรได้มาจากการสุ่มแบบการเลือกตัวอย่างสองชั้น (Two - Stage Sampling) คือ ชั้นที่ 1 เลือกโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา และโรงเรียนโดยวิธีการสุ่มจากรายชื่อของหน่วยต่างๆหน่วยที่ประกอบกันเป็นประชากร (Sampling Frame) ขึ้นมาเป็นหน่วยตัวอย่าง ชั้นที่ 2 เลือกนักศึกษาพยาบาล พยาบาล นิสิตนักศึกษา และครูจากโรงพยาบาล มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา และโรงเรียนที่ถูกเลือกเป็นหน่วยตัวอย่างในชั้นที่ 1 จำนวนตัวอย่างประชากรได้จากสูตรการหาขนาดของตัวอย่างประชากร¹ โดยใช้ค่าความแปรปรวนของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายของแต่ละกลุ่มอาชีพจากกลุ่มทดลองใช้ (Try Out Group) จำนวนประชากรของแต่ละกลุ่มอาชีพดังนี้ นักศึกษาพยาบาล ของปี พ.ศ. 2519 ซึ่งเท่ากับ 2531 คน พยาบาลของปี พ.ศ. 2520 ซึ่งเท่ากับ 3006 คน นิสิตนักศึกษา(ยกเว้นนักศึกษาพยาบาล)ของปี พ.ศ. 2519 ซึ่งเท่ากับ 53623 คน ครูของปี พ.ศ. 2518 ซึ่งเท่ากับ 6547 คน และกำหนดโอกาสที่ค่าประมาณที่ได้จะอยู่ห่างจากค่าจริงของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายที่เราต้องการประมาณเกินขนาดของความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่เราจะยอมให้มีในการประมาณค่าประชากร เท่ากับ .05 ขนาดตัวอย่างประชากรของกลุ่มตัวอย่างต่างๆจากการคำนวณได้ค่าดังนี้ นักศึกษาพยาบาล 78 คน พยาบาล 66 คน นิสิตนักศึกษา 60 คน และครู 75 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ต้องใช้ในการวิจัยครั้งนี้อย่างน้อยต้องมี 279 คน แต่อาจได้รับคำตอบคืนมาไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงส่งแบบวัดมากกว่าจำนวนที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเริ่มรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 23 มกราคม 2521 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2521 โดยส่งแบบวัดประสบการณ์เกี่ยวกับการตายและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย จำนวน 414 ชุด ไปให้ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่กำหนด ด้วยตนเองปรากฏว่า ได้รับแบบวัดคืนมาทั้งสิ้น 372 ชุด (89.86%) เป็นแบบวัดที่มีคำตอบสมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวน 332 ชุด

¹นิยม ปุราคำ, ทฤษฎีของการสำรวจสถิติจากตัวอย่างและการประยุกต์ (กรุงเทพมหานคร: ศ.ส.การพิมพ์, 2517), หน้า 120.

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทหาระดับความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และของแต่ละกลุ่มอาชีพ โดยคิดคะแนนเฉลี่ยเป็นค่าร้อยละ จากแบบสอบถามตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มีข้อให้เลือก 5 ข้อคือ 1) เห็นด้วยอย่างมาก 2) เห็นด้วย 3) ไม่แน่ใจ 4) ไม่เห็นด้วย 5) ไม่เห็นด้วยอย่างมาก และในการแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ส่วนมากจะคิดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่เราศึกษา โดยดูว่าค่าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ทางส่วนใดของสเกล โดยใช้คะแนนตรงกลางเป็นหลัก และโดยทั่วไปแล้วการให้ความหมายของคะแนนที่ได้จากลิเคอร์ทสเกลนี้ ต้องใช้คะแนนรวมของแต่ละบุคคล¹ จากหลักเกณฑ์ของลิเคอร์ทดังกล่าว ผู้วิจัยได้ยึดเป็นแนวทางในการแปลความหมายของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายโดยให้สเกลของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายอยู่ในช่วง 0-100% และใช้คะแนนตรงกลางเป็นหลักคือ 50% อยู่ในระดับปานกลาง แบ่งออกเป็น 4 สเกล หรือ 4 ช่วงเท่าๆกัน แทนที่จะเป็น 5 สเกลแบบลิเคอร์ท ดังนี้คือ

1.1 เมื่อค่าร้อยละอยู่ในช่วง 1-25 หมายถึง ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายอยู่ในระดับต่ำ

1.2 เมื่อค่าร้อยละอยู่ในช่วง 26-50 หมายถึง ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

1.3 เมื่อค่าร้อยละอยู่ในช่วง 51-75 หมายถึง ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

1.4 เมื่อค่าร้อยละอยู่ในช่วง 76-100 หมายถึง ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายอยู่ในระดับสูง

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายของกลุ่มอาชีพต่างๆ 4 กลุ่ม โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบมีตัวประกอบ 1

---

¹ ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2520), หน้า 27-31.

ตัว¹ (One Way Cassification Model) ถ้าการทดสอบมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างของกลุ่มอาชีพที่ละคู่ต่อไปโดยใช้การทดสอบทูคี² (Tukey's HSD Test)

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของประสบการณ์เกี่ยวกับการตายกับความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตาย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอายุกับความวิตกกังวลเกี่ยวกับการตายของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และของแต่ละกลุ่มอาชีพ โดยใช้สูตรของเพียร์สันโปรดักต์โมเมนต์³ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) หากความสัมพันธ์แบบเส้นตรง และใช้สูตรอัตราส่วนสหสัมพันธ์⁴ (Correlation Ratio) หากความสัมพันธ์แบบเส้นโค้ง

4. ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากสูตรเพียร์สันแต่ละค่าโดยเปรียบเทียบจากตารางสำเร็จ⁵ และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากสูตรอัตราส่วนสหสัมพันธ์โดยใช้ค่าทดสอบสถิติเอฟ⁶

5. ถ้าการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณจากสูตรเพียร์สัน และที่คำนวณจากอัตราส่วนสหสัมพันธ์ของตัวแปรคู่ใดมีนัยสำคัญทั้ง 2 ค่า จะทำการทดสอบความเป็นเส้นตรงถดถอย (Linearity of Regression) ต่อไปโดยใช้ค่าทดสอบสถิติเอฟ⁷

---

¹B. J. Winer, Statistic Principles in Experimental Design, 2nd ed. (New York: Mc-Graw-Hill Book Company, 1971), pp.210-214.

²Ibid., pp.216-217.

³Guilford, Fundamental Statistics in Psychology and Education, 5: 88.

⁴Ibid., p.287.

⁵Ibid., pp.515-516.

⁶Frederick E. Croseton and Dudley J. Cowden, Applied General Statistics, 2nd ed. (Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1955), p.732.

⁷Guilford, Fundamental Statistics in Psychology and Education, 5: 290.